

Q&A om røgfri skoletid

Q: Hvor mange unge ryger?

A: 24 pct. af de 16-19-årige ryger cigaretter dagligt eller ugentligt. I 2013 var det 22 pct. Otte ud af ti rygere begyndte, inden de fyldte 18 år¹.

Q: Hvor stort er problemet med unge rygere?

A: Hver dag begynder 40 børn og unge at ryge. Ud af 10 unge mellem 11 og 17 år vil én dø af rygning, hvis der ikke gøres noget ved udviklingen. Det er et problem. Faktisk det største problem for sundhed blandt danskerne.

Q: Hvorfor indføre røgfri skoletid?

A: Andelen af unge, der ryger, stiger kraftigt i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. Det kan være svært at starte på en ny uddannelse, og for nogle unge bliver cigaretterne indgangen til fællesskabet.

Røgfri skoletid forhindrer, at sociale fællesskaber på skolen opstår omkring cigaretterne, og det forhindrer, at nogle elever begynder at ryge, når de begynder på en ungdomsuddannelse.

Q: Forbud virker ikke. Fortæl i stedet om konsekvenserne.

A: Unge menneskers hjerner er ikke fuldt udviklede. Det betyder, at de er mere styret af, hvad de kan opnå her og nu, end hvad de kan tabe på lang sigt. De bliver påvirket af sociale relationer og tager beslutninger baseret på følelser og ikke fornuft. Derfor bliver det rigtig, rigtig svært at få færre unge til at ryge, hvis vi kun appellerer til fornuften og informerer om sundhedskonsekvenserne.

Q: Hvad med eleverne der allerede ryger?

A: Syv ud af ti unge, der ryger dagligt har forsøgt at lægge cigaretterne på hylden. Og hver fjerde af dem, der forgæves har forsøgt at stoppe, begyndte igen i skoletiden². Røgfri skoletid er en hjælp til de elever, der gerne vil stoppe med at ryge, fordi de ikke bliver fristet til at ryge i løbet af skoledagen.

Q: Det er børn og unges eget valg, om de vil ryge

A: Nej, rygning er ikke et frit valg. Børn og unge begynder ikke at ryge som resultat af en rationel beslutning. De bliver påvirkede af verden omkring dem – også i forhold til rygning.

Unge menneskers hjerner er ikke fuldt udviklede. Det betyder, at de er mere styret af, hvad de kan opnå her og nu, end hvad de kan tabe på lang sigt. De er påvirket af sociale relationer og tager beslutninger styret af følelser og ikke fornuft. Derfor bliver det rigtig, rigtig svært at få færre unge til at ryge, hvis vi kun appellerer til fornuften og informerer om sundhedskonsekvenserne.

¹ 16-25-åriges rygevaner. Epinion for Kræftens Bekæmpelse.

² Røgfri Fremtids Ungeundersøgelse 2018. Epinion for Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden.

Q: Stop hetzen på rygerne/Jeg må selv bestemme, om jeg ryger

A: Røgfri skoletid handler ikke om at få rygere til at stoppe, hvis de ikke ønsker det. Røgfri skoletid handler om, at børn og unge ikke skal lære at ryge i skolen. Og det bakker de fleste op om – også dem, der ryger.

Q: Jeg kan ikke koncentrere mig, hvis jeg ikke må ryge i skoletiden

A: Rygning kan påvirke elevernes koncentration og læring. Når tanker kredser om den næste cigaret, bliver kroppen rastløs og skrider på nikotin. Hvis skolen fjerner muligheden for at ryge, vil eleverne ikke have det at tænke på i løbet af en skoledag.

Q: Det er forældrenes ansvar at opdrage deres børn til ikke at begynde at ryge

A: Forældre har stor betydning for, om deres børn begynder at ryge. Men det har kammerater, lærere, pædagoger, politikere, idoler og andre rollemodeller også. Forældre kæmper en forgæves kamp, hvis ikke resten af samfundet bakker op – de kan ikke løse problemet med unges rygning alene.

Q: De unge ryger alligevel uden for skoletiden

A: Unge bruger en stor del af deres tid på skolen, og det sociale fællesskab på ungdomsuddannelsen præger de unge – også uden for skoletid. Røgfri skoletid kan være med til, at eleverne ikke begynder at ryge – hverken i deres år på skolen eller i deres videre liv.

Q: Virker røgfri skoletid?

A: Evalueringer fra skoler med røgfri skoletid viser, at færre elever begynder at ryge, hvis deres skole har røgfri skoletid. Erfaringer viser, at dem, der ryger, ryger mindre.

Q: Eleverne vil vælge skolen fra, hvis den er røgfri

A: To ud af tre elever i grundskolens ældste klasser synes, at røgfri skoletid på ungdomsuddannelser er en god idé. Kun hver tiende synes dårligt om idéen. Også blandt voksne danskere er opbakningen til røgfri skoletid stor. Flere og flere skoler og uddannelser har de sidste år gjort skoletiden røgfri, og din skole kan også være med i front.